

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM
2020-02-07
Meddelad i Malmö

Mål nr
12970-19

Sida 1 (11)

SÖKANDE

Jais Arkitekter AB, 556363-0036

Ombud: Nils-Erik Landén

MOTPART

Helsingborgs stad

Ombud: stadsjuristen Veronika Bernhardsson Ozmec

SAKEN

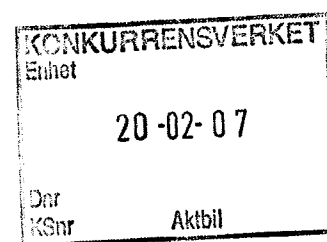
Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Jais Arkitekter AB:s ansökan om ingripande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Dok.Id 547809

Postadress
Box 4522
203 20 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 6

Telefon
040-35 35 00
E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se
www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Helsingborgs stad genomför en upphandling av arkitekttjänster, dnr 562/2018. Upphandlingen genomförs med ett selektivt förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Vid anbudsansökningstidens utgång hade anbudsansökningar kommit in från 20 företag. Efter selektering inbjöds tio andra anbudssökande än Jais Arkitekter AB (Jais) att inkomma med anbud. Helsingborg stad beslutade att tilldela avtal till sex av de anbudssökande som inbjudits att lämna anbud.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Jais Arkitekter AB ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att punkt 3.11 Arbetsprocessen för ombyggnation av äldre byggnad i upphandlingsdokumentet utgår ur bedömningen och att poängbedömningen räknas om utifrån detta. Som grund för ansökan anför Jais bl.a. följande.

Upphandlingen är uppdelad i två steg där steg ett utgör kvalificeringsfasen och steg två anbudsfasen. Avseende kvalificeringsfasen uppställs under avsnitt 3 i upphandlingsdokumentet elva krav som anbudssökande ska uppfylla, varav tre av kraven poängbedöms och utgör selekteringsgrund för medverkan i anbudsfasen. Kravet i punkt 3.10 är uppdelat i två bedömningsgrunder. Av upphandlingsdokumentet punkt 4.2 Selektionsgrund framgår att samtliga kriterier viktas till 25 procent vardera. I bilagan Selektionsgrund anges att summan resultatpoäng är efter lika viktning, 25 procent. De tre första bedömningsgrunderna kan ge vardera tre poäng och den fjärde sju poäng, vilket innebär att den fjärde bedömningsgrunden i praktiken viktas till 44 procent och övriga bedömningsgrunder till 19 procent vardera. Uppgiften om lika viktning om 25 procent är därmed felaktig. Den fjärde bedömningsgrunden som i upphandlingsdokumentet motsvaras av punkt 3.11

Arbetsprocess för ombyggnation av äldre byggnad, blir därmed avgörande i poängbedömningen.

Enligt punkt 3.11 Arbetsprocess för ombyggnation av äldre byggnad ska anbudssökande beskriva starten till en arbetsprocess för ett fiktivt case där anbudssökande får dra vissa egna slutsatser kring caset. Caset utgör en äldre byggnad, från 1920-talet, där personalen klagat på dålig luft och där fuktproblem har noterats i taket som kräver åtgärder. Huset ska ha kvar sin verksamhet efter ombyggnationen.

I upphandlingsdokumentet är inte angivet vilka kriterier som kommer att bedömas i caset och inte heller hur de kommer att utvärderas. Detta riskerar att leda till en bedömning som försvårar jämförelsen mellan anbudssökande och därmed rätten till likabehandling. Någon dokumenterad utvärdering utöver de angivna poängen finns inte, vilket minskar möjlighet att jämföra de olika anbudssökande och därmed transparensen i bedömningen.

Förevarande punkt, som är avgörande för selekteringen, har lämnats öppen för anbudssökandes egen tolkning. Vissa anbudssökande har fokuserat på ovanstående medan andra har skrivit omfattande beskrivningar med egna antagna problem/frågeställningar med tillhörande lösningar och processbeskrivningar för hela projekteringen av byggnaden. Jais har för punkten 3.11 erhållit två poäng. Vid en jämförelse av Jais beskrivning med andra anbudssökandes finns det anmärkningsvärda skillnader i poängbedömningen i förhållande till beskrivningarnas innehåll, vilket medför att poängbedömningen upplevs som godtycklig. Jais beskrivning kan i detta hänseende jämföras med A2 Arkitekter i Helsingborg AB:s och AB Arkitektlaget Skåne beskrivningar, vilka erhållit sju respektive sex poäng. Om Jais hade erhållit sex eller sju poäng hade bolaget selekterats att delta i anbudsfasen med möjlighet att erhålla ramavtal.

Att det trots allt funnits särskilda bedömningskriterier framgår av det svar Jais erhållit från Helsingborgs stad på frågan om hur utvärderingen har gjorts. I svaret pekas det exempelvis på frågor som rör energi, installationer, uppfyllande av myndighetskrav, antikvariska frågor m.m. Alla, eller flertalet av dessa, är aspekter som ingår i det normala arkitektarbetet och som måste beaktas i alla projekt. De är alltså inte specifika för det fiktiva caset, och har då inte heller varit relevanta att beskriva eftersom detta inte särskilt efterfrågas. Att förevarande bedömningskriterier inte varit med i anbudsfrågan strider mot den grundläggande principen om öppenhet dvs. att upphandlingsdokumenten ska vara förutsägbara och innehålla samtliga krav som ställs.

Helsingborgs stad bestrider Jais yrkanden och anför bl.a. följande.

Anbudssökande har selekterats fram i enlighet med vad som framkommit på förhand i upphandlingsdokumenten och utifrån de kriterier och regler som däri angivits.

Enligt ansökningsdokumentet punkt 4 sker selektering utifrån specifikt angivna kriterier;

- kompetens och erfarenhet av Bim-projektering, punkt 3.9
- beskrivning av arbetsprocessen, punkt 3.10
- rutiner för säkerställande av arbetsprocessen, punkt 3.10
- arbetsprocessen för ombyggnation av äldre byggnad, punkt 3.11

I punkt 4.2 i ansökningsdokumentet anges att selektering sker utifrån de som erhållit högst poäng enligt ovan angivna kriterier och att samtliga kriterier viktas till 25 procent vardera. Poängsättning och viktning framgår även av bilagan Selektierungsgrund. Det framgår tydligt av ansökningsdokumentet

och nämnda bilaga hur viktningen sker och på vilka poäng den sker. I bilagan som är en Excel-fil ges även möjlighet för anbudssökande att enkelt simulera sitt resultat.

Det fjärde kriteriet i selekteringen, arbetsprocessen för ombyggnation av äldre byggnad, punkt 3.11, utgörs av ett case där anbudssökande ska beskriva en arbetsprocess för ett fiktivt case. Enligt instruktionerna i bilagan ansökan punkt 3.11 får anbudssökande dra vissa egna slutsatser kring caset. Anbudssökande ska ange och beskriva hur de tar sig an uppdraget, viktiga skeden för starten i arbetsprocessen samt vilka viktiga delar anbudssökande fokuserar på. Av bilagan Selektierungsgrund framgår att det fjärde kriteriet, arbetsprocessen för ombyggnation av äldre byggnad, punkt 3.11, bedöms utifrån poängskalan noll till sju poäng. Det anges att en bristfällig process där beskrivningen visar att anbudssökande inte har kunskap eller erfarenhet av ombyggnation av äldre byggnader ger noll poäng och att en mycket väl genomtänkt process i samtliga ingående delar och där beskrivningen även visar att anbudssökande har stor kunskap och erfarenhet kring ombyggnation av äldre byggnader ger sju poäng. Helsingborgs stad har således på ett i förhand tydligt sätt angivit vilka selekteringsgrunder som tillämpas, vad de mer i detalj innebär, hur de ska besvaras samt hur de poängsätts och viktas. Varken Jais eller någon annan har i samband med annonseringen ställt några specifika frågor om selekteringsgrunderna för det fall de på något sätt skulle vara otydliga eller att det fanns en osäkerhet på vilket sätt fallbeskrivningen skulle besvaras.

För det fjärde kriteriet i selekteringen har Jais erhållit två poäng. För att gå vidare till anbudsfasen hade det krävts att Jais erhållit minst sex poäng för förevarande kriterium. Jais har i sin beskrivning missat att ange flera viktiga och grundläggande aspekter såsom exempelvis hur man resonerar kring energi, myndighetskrav, bevarande, installationer (utöver ventilation) samt

tillgänglighet. Detta är frågeställningar som behöver tas upp i starten av arbetsprocessen för ett projekt för att forma och förstå omfattningen så tidigt som möjligt. Jais svar skiljer sig anmärkningsvärt från A2 Arkitekter i Helsingborg AB:s och AB Arkitektlaget Skåne beskrivningar. Förevarande anbudssökande har på ett utförligt sätt beskrivit viktiga och grundläggande aspekter som man behöver ta ställning till vid starten av ett projekt. A2 Arkitekter i Helsingborg AB:s som erhöll sju poäng har lyft fram saker såsom nya mot gamla myndighetskrav, ljudkrav, resonemang kring bevarande/kulturhistoriska värden för huset, miljöinventering för fuktproblem och farliga ämnen, utförligare svar om hela stommen där man resonerat om delar av stomme behöver bytas, tillgänglighetskrav där man funderar kring hiss och handikapptoalett, resonemang om installationer (ventilation) samt brandsektionering. AB Arkitektlaget Skåne erhöll sex poäng eftersom bolaget inte angett något om tillgänglighet.

Den tillämpande selekteringen i punkten 3.11 har varit tillräckligt tydlig för att anbudssökande på grundval av detta har kunnat lämna ett konkurrenskraftigt svar. Samtliga anbudssökande har behandlats likvärdigt och getts samma förutsättningar. Helsingborgs stad har inte agerat i strid med LOU eller de upphandlingsrättsliga principerna på sådant sätt att Jais därigenom har lidit skada eller riskerat att lida skada. Grund för ingripande föreligger därför inte.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Av 4 kap. 1 § LOU framgår att upphandlande myndigheter ska behandla alla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerade sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Av 20 kap. 6 § LOU följer att om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Vid användandet av ett selektivt förfarande får en upphandlande myndighet enligt 4 kap. 6 § LOU begränsat antalet anbudssökande som får lämna anbud. Den upphandlande myndigheten ska i annonsen ange 1. de kriterier och regler som den kommer att tillämpa vid valet av anbudssökande som ska få lämna anbud och 2. det lägsta antal anbudssökande som kommer att få lämna anbud och, i förekommande fall, det högsta antal som kommer att bjudas in.

I LOU återfinns inte några bestämmelser som närmare reglerar hur urvalet ska göras när flera anbudssökande än det antal som ska inbjudas uppfyller ställda kvalificeringskrav. Lagen innehåller inte heller något uttryckligt krav på att upphandlande myndigheter ska ange på vilket sätt angivna kriterier kommer att värderas vid urvalet. Av art. 65 Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG framgår enbart att uppställda kriterier och regler för urvalet ska vara objektiva och icke-diskriminerande. De grundläggande gemenskapsrättsliga principerna som återfinns i 4 kap. 1 § LOU får dock inte åsidosättas i urvalsprocessen (jfr Kammarätten i Göteborgs dom den 24 mars 2010 mål nr 5650-09).

Relevanta delar av upphandlingsdokumenten

Av punkt 4.2 Selektierungsgrund i ansökningsdokumentet framgår följande.

Kvalificerade ansökningslämnare selekteras utifrån att en referensgrupp för upphandlingen bedömer följande;

- Kompetens och erfarenhet av BIM-projektering, punkt 3.9
- Beskrivning av arbetsprocessen, punkt 3.10
- Rutiner för säkerställande av arbetsprocessen, punkt 3.10
- Arbetsprocessen för ombyggnation av äldre byggnad, punkt 3.11

Samtliga kriterier viktas till 25 % vardera. Betygspoäng ges utan decimaler. Erhållna poäng under respektive selekteringsgrund räknas samman och viktas enligt *bilaga Selektierungsgrund*. Ansökningslämnare kan simulera sitt resultat i bilagan.

I ansökningsdokumentet punkt 3.11 Arbetsprocessen för ombyggnation av äldre byggnad anges följande.

Ansökningslämnaren ska beskriva starten till en arbetsprocess för nedan fiktivt case. Ansökningslämnaren får dra vissa egna slutsatser kring caset. Hur tar ansökningslämnaren sig an uppdraget?

Case

Äldre byggnad, cirka från 1920-tal, där personalen har klagat på dålig luft. Taket har fuktproblem och åtgärder krävs. Huset ska ha kvar sin verksamhet efter ombyggnationen.

Anges i ansökan

Ansökningslämnaren ska fylla i *bilaga Ansökan* med efterfrågad information och bifoga denna.

Avseende punkt 3.11 Arbetsprocessen för ombyggnation av äldre byggnad anges följande i bilagan Ansökan.

3.11 Arbetsprocessen för ombyggnation av äldre byggnad Ansökningslämnaren ska beskriva starten till en arbetsprocess för fiktivt case	
Ansökningslämnaren ska beskriva starten till en arbetsprocess för fiktivt case. Ansökningslämnaren får dra vissa egna slutsatser kring caset. Beskrivning hur ansökningslämnaren tar sig an uppdraget:	
Beskrivning av viktiga skeden för starten i arbetsprocessen:	
Beskrivning av vilka viktiga delar ansökningslämnaren fokuserar på: - Vad behöver man tänka på? - Vilka frågor/delar kräver utredning?	

Enligt bilagan Selektierungsgrund sker poängsättning för punkt 3.11 Arbetsprocessen för ombyggnation av äldre byggnad enligt följande.

Poäng	Betyg - Arbetsprocessen för ombyggnation av äldre byggnad
Skala 0-7	Bedöms utifrån poängskalan 0-7 poäng. En bristfällig process där beskrivningen visar att ansökningslämnaren inte har kunskap eller erfarenhet av ombyggnation av äldre byggnader ger 0 poäng. En mycket väl genomtänkt process i samtliga ingående delar och där beskrivningen även visar att ansökningslämnaren har stor kunskap och erfarenhet kring ombyggnation av äldre byggnader ger 7 poäng.

Förvaltningsrättens bedömning

Jais har gjort gällande att avsaknaden av närmare kriterier för bedömningen och utvärderingen av punkt 3.11 strider mot principen om öppenhet i 4 kap. 1 § LOU.

Förvaltningsrätten konstaterar att principen om öppet, s.k. transparensprincipen, inte innefattar ett krav på att upphandlande myndighet i förväg måste ange hur de angivna kriterierna för selektering kommer att bedömas och värderas (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 24 mars 2010 mål nr 5650-09). Enbart en avsaknad av sådana uppgifter utgör därmed inte grund för ingripande enligt LOU. Även om närmare uppgifter om bedömningen av selekteringskriterierna inte har angetts i upphandlingsdokumenten får det anses vara befogat att Helsingborgs stad använder vissa riktlinjer i bedömningen för att på så sätt kunna garantera i en objektiv bedömning. För en bedömningsgrund likt punkt 3.11 där Helsingborgs stad efterfrågar en lösning på ett problem får det anses vara naturligt att närmare kriterier för bedömningen inte kan anges, vilket hade förtagit möjlighet att bedöma anbudssökandens problemlösningsförmåga. I punkt 3.11 i ansökningsdokumentet uppställs förutsättningarna för det fiktiva caset, vilket kompletteras av information och frågeställningar i bilagan Ansökan. Enligt förvaltningsrätten får given information anses vara tillräckligt för att anbudssökande inom relevant område ska kunna förstå förutsättningarna för förevarande selekteringsgrund.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM

Det framgår tydligt av ansökningsdokumentet hur de olika bedömningsgrunder i selekteringen ska viktas. Att grunder för poängsättning inte utvecklas för varje poängnivå strider enligt förvaltningsrättens mening i förevarande fall inte mot kravet på transparens. Förvaltningsrätten finner med hänsyn till vad som ska upphandlats att de uppställda bedömningskriterierna även i övrigt får anses vara objektivt motiverade och inte diskriminerade. De kriterier som Helsingborgs stad ställt upp för selekteringen uppfyller kraven enligt 4 kap. 6 § LOU och står inte i strid med principerna i 4 kap. 1 § LOU. Det har i målet inte framkommit några uppgifter som visar att Helsingborgs stad vid bedömningen av selekteringsgrunderna inte har iakttagit objektivitet eller principen om likabehandling. Något krav på att upphandlande myndigheter ska dokumentera bakgrund till poängsättningen föreligger inte i LOU.

Jais har vidare gjort gällande att Helsingborgs stad inte har genomfört en viktning av bedömningskriterierna i enlighet med vad som framgår i ansökningsdokumentet. Jais har inte konkretiserat på vilket sätt som bolaget, enbart med anledning av den påstådda felaktigheten i viktningen, har lidit eller kan komma att lida skada. Förvaltningsrätten konstaterar att även om viktning hade skett på så sätt att de fyra bedömningskriterierna hade givits lika vikt i selekteringen skulle Jais ändå inte tillhöra de tolv anbudssökande med högst poäng, vilket enligt punkt 4.1. selektering i ansökningsdokumentet är maxantalet av anbudssökande som kan komma att bjudas in till anbudsfasen. Jais kan således inte anses ha visat att bolaget har lidit eller kan komma att lida skada. Redan på denna grund saknas skäl för ingripande på grund av påstådd felaktig viktning.

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att de omständigheter som Jais åberopat i målet inte visar att det föreligger skäl för ingripande enligt LOU. Jais ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-05)

Bertil Idarsson

Madelene Rask har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.

